Bilag nr. 4: Notat med behandling af høringssvar fra høring af undersøgelse
Placering af et renseanlæg i den nordlige del af Viborg Kommune

Niras har for Viborg Kommune og Energi Viborg Vand A/S undersøgt fordele og ulemper ved tre konkrete placeringer af et renseanlæg ved Skals by. Desuden er det undersøgt, om det vil være muligt med en udledning af det rensede vand til Lovns Bredning i stedet for til Hjarbæk Fjord. Resultatet af denne undersøgelse har været i høring fra den 28. juni 2018 til og med den 5. september 2018. Der har den 20. august 2018 været afholdt et borgermøde i Skals Idrætscenter.

Der er kommet 95 forslag, idéer og bemærkninger fra:

Nr.	Part/Navn	Adresse	Postnr. og by
1	Ole Glanz	Nordentoften 137	8832 Skals
2	Verner Larsen og Lise Elmgaard	Kærvej 22	8832 Skals
3	Grete og Bjørn Westh	Hovedgade 73	8832 Skals
4	Sjoerd Westerhof	Ikke oplyst	8832 Skals
5	Ruth Ladefoged	Hovedgaden 38	8832 Skals
6	Jens Jørgen Ladefoged	Hovedgaden 38	8832 Skals
7	Ulla Smedegaard	Ikke oplyst	
8	Kerstin Søndergaard	Hjarbæk	
9	Tina Hauris	Ikke oplyst	
10	Berit Bossen	Nordentoften 34	8832 Skals
11	Mogens Søndergaard	Nørreballe 52	8832 Skals
12	Doris Skov	Ikke oplyst	8832 Skals
13	Jette og Martin Jørgensen	Nederhedevej 7	8832 Skals
14	Henny Nielsen og Allan I. Lausten (har sommerhus i Hjarbæk)	Ikke oplyst	
15	Niels M. Sørensen	Sundvej 19, Sundstrup	8832 Skals
16	Anders Nørgaard	Ikke oplyst	
17	Søren Bach Møller	Vejlebakken 4, Låstrup	8832 Skals
18	Børge Høgh (har skovareal Skivevej 141, Ulbjerg)	Ikke oplyst	9632 Møldrup
19	Kenneth Skovgaard Jensen	Vejlebakken 7	8832 Skals
20	Per Laugesen	Egevej 42	8832 Skals
21	Jeanette & Jesper Fallesen	Nørreballe 44	8832 Skals
22	Per Sadolin Nørskov	Nederhedevej 1	8832 Skals
22b	Beboere på Nederhede (underskriftsindsamling, 40 navne)	40 adresser	8832 Skals
23	Jonna og Niels Tøtrup Jensen	Nederhedevej 9	8832 Skals
23b	Lars Nielsen	Klejtrup (på vegne af Møldrup ”Motor Cross Klub”. Der er bane på Præstevej 16A, Skals)	9500 Hobro
24	Klaus Edal	Vestervænget 28	8832 Skals
24b	Kirsten Baastrup Johansen	Nederhedevej 10	8832 Skals
25	Signe og Svend Jensen	Vesterled 47	8832 Skals
26	Nanna Heide Hansen	Nordentoften 123	8832 Skals

27	Jørgen Jensen	Nederhedevej 10	8832 Skals
28	Jørgen Buch – for Viborg Sportsfiskerforening	Viborg Sportsfiskerforening: Sønder Mølle, Vinkelvej 40 A	8800 Viborg
29	Birgit og Hans Troelsen	Nørreballe 100	8832 Skals
30	Villy V. Mortensen og Majbritt L. Kristensen	Nederhedevej 6 A	8832 Skals
31	Mads V. Mortensen	Nederhedevej 6 A	8832 Skals
32	Jens Lassen	Nordentoften 37	8832 Skals
33	Emma Brix Svoldgaard	Ikke oplyst	
34	Hanne Luke	Vesterled 78	8832 Skals
35	Thomas Juul Pedersen	Ådalsvej 1	8832 Skals
36	Anna van den Hout	Hovedgaden 22 1th	8832 Skals
37	Inge Carlskov, formand for Fjordklyngerådet (12 underskrifter)	Ikke oplyst	
38	Mette Kløve	Nederhedevej 4	8832 Skals
39	J. Christopher Luke	Vesterled 78	8832 Skals
40	Lene Larsen	Ikke oplyst	
41	Rune Højgaard Mortensen	Ikke oplyst	
42	Nanne Højgaard	Nederhedevej 15	8832 Skals
43	Bente og Jens Jørgen Sørensen	Nørreballe 64	8832 Skals
44	Jens Højgaard	Ejstrup Bro 9	8832 Skals
45	LandboForeningen Midtjylland (form. Frede Lundgaard Madsen)	Trigevej 20	8382 Hinnerup
46	Niels og Jane Kristiansen	Nederhedevej 5	8832 Skals
47	Bruno Holm	Nederhedevej 4	8832 Skals
48	Kent Boi (forslag til alternativ placering)	Løgstørvej 31	8832 Skals
49	Kent Boi (indsigelse)	Løgstørvej 31	8832 Skals
50	Jack M. Vasegaard	Nørreballe 94	8832 Skals
51	Helle Boi Pedersen	Løgstørvej 31	8832 Skals
52	Arne Pedersen	Vinkelvej 4	8832 Skals
53	Mette Marie Olesen og Klaus Wendelboe	Nederhedevej 16	8832 Skals
54	Søren Kildeberg Paulsen	Nederhedevej 15	8832 Skals
55	Sara Boi Pedersen	Løgstørvej 31	8832 Skals
56	Majbritt Skovgaard Møller	Vejlebakken 4	8832 Skals
57	Dagmar Storm Kristensen, Hanne Storm, Jan Henrik Kristensen	Vestervænget 24	8832 Skals
58	Jytte Kristensen	Vesterled	8832 Skals
59	Mogens Jeppesen	Vesterled 12	8832 Skals
60	Hanne og Kurt Pajbjerg	Vestervænget 26	8832 Skals
61	Lasse Greve Sørensen	Hovedgaden 64	8832 Skals
62	Emilie Vasegaard Hald	Ikke oplyst	8832 Skals
63	Lene Hald	Ikke oplyst	8832 Skals
64	Kirsten Mølgaard og Gert Pedersen	Nederhedevej 17	8832 Skals
65	Danmarks Naturfredningsforening, Viborg (formand Vibeke Gals-bo)	Ikke oplyst	
66	Dorthe og Peter Busk	Nørreballe 96	8832 Skals

67	Mikkel Boi	Løgstørvej 31	8832 Skals
68	Maiken og Heine Sørensen	Nordentoften 141	8832 Skals
69	Lotte Dalgaard Bidstrup	Tjørnevej 62	8832 Skals
70	Familien Høyer-Nielsen	Ikke oplyst	
71	Lise og Leif Gade	Nordentoften 119	8832 Skals
72	Henrik Kristiansen	Vestervænget 5	8832 Skals
73	Birthe og Karl Busk	Skringstrupvej 27	8832 Skals
74	Skals Borgerforening (formand Lars Åge Møller)	Fjordvænget 13	8832 Skals
75	Ebba Glerup Sørensen	Hovedgaden 74	8832 Skals
76	Styregruppen vedrørende renseanlæg omkring Skals (inkl. underskriftsindsamling – 1203 stk.)	Ikke oplyst	8832 Skals
77	KB Transportbånd A/S	Skringstrupvej 25-27	8832 Skals
78	Mette og Peter Søndergaard	Nederhedevej 18	8832 Skals
79	E Boi Pedersen	Ikke oplyst	8832 Skals
80	Lisa Pedersen	Ikke oplyst	8832 Skals
81	Mette og Jens Gade	Vesterled 64	8832 Skals
82	Sidse Gade	Vesterled 64	8832 Skals
83	Christinna Vasegaard Hald	Ikke oplyst	8832 Skals
84	Thea Hald	Ikke oplyst	8832 Skals
85	Inge Katrine Grønhøj (besøger tit Nederhede)	Langs Banen 77	9310 Vodskov
86	Lodsejerlauget ved Låstrup-Simested Å (formand Preben Dalsgaard Pedersen)	Ikke oplyst	
87	Preben Dalsgaard Pedersen	Herredsvejen 6	8832 Skals
88	På vegne af Låstrup Lokalråd, Morten Nielsen	Løgstørvej 52	8832 Skals
89	Anders Gade	Lyngvej 19	8832 Skals
90a	Esben Viborg	Ikke oplyst	
90b	Per Kjær	Engvej 22 D	8832 Skals
91	Anemette Kjær	Engvej 22 D	8832 Skals

Resume af forslag, ideer og bemærkninger fremgår af skemaet på næste side. Heraf fremgår desuden forvaltningens bemærkninger og Byrådets svar på, om forslagene, idéerne og bemærkningerne kan indgå i planlægningen.

Emne	Høringssvar – nr.	Resumé	Forvaltningens bemærkninger	Forvaltningens forslag til byrådets svar
A. Udledning til Hjarbæk Fjord og/eller forslag om udledning til Lovns Bredning	2, 3, 4, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 24, 24b, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 52, 54, 56,	Afsenderne er generelt uforstående overfor, at renset spildevand fortsat skal udledes til Hjarbæk Fjord taget fjordens tilstand i betragtning. Flere foreslår, at renset spilde-	I forbindelse med etablering af et nyt renseanlæg, skal der udover placeringen af anlægget også tages stilling til udløbspunktet for renset spildevand. Normalt placeres udløbspunktet i umiddelbar nærhed af renseanlægget, men	Byrådet er opmærksomme på de rejste problemstillinger, og de vil indgå i den videre beslutningsproces.

	57, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 69, 71, 72, 75, 76, 78, 79, 80, 81, 82, 84, 86, 88, 89, 90a	vand i stedet udledes til Lovns Bredning. Både fordi tilstanden er bedre, og fordi vandet alligevel ender i Lovns Bredning. Der er en generel undren over, at Viborg Kommune på den ene side iværksætter tiltag for at fjerne næringsstoffer fra vandet for at forbedre kvaliteten af Hjarbæk Fjord – fx projekter ved Skals Å og Kølsen Enge – og så på den anden planlægger en placering af et nyt renseanlæg med udledning til Hjarbæk Fjord. Endeligt er der en kritik af, at konkrete placeringer undersøges før alternative udledningspunkter undersøges.	det rensede spildevand kan også pumpes til at andet udløbspunkt. I forbindelse med valg af udløbspunkt er der flere forhold der skal tages hensyn til, eksempelvis: - Kan der gives tilladelse til udledningen? - Hvilke udgifter vil være forbundet med at flytte udløbspunktet væk fra renseanlægget eller flytte renseanlægget tættere på udløbspunktet? På baggrund af undersøgelsen af alternative placeringer samt efterfølgende møde mellem Miljøstyrelsen og Viborg Kommune vurderes det, at der kan opnås tilladelse til udledning af rense spildevand til Hjarbæk Fjord, forudsat at belastningen ikke overstiger summen af belastningerne fra de eksisterende renseanlæg. Hvis udløbspunktet derimod placeres i Lovns Bredning vil der være tale om en ny udledning, som der ikke umiddelbart kan opnås tilladelse til. Lovgivningen åbner dog mulighed for, at der søges om dispensation, hvis der rettes henvendelse til ministeren på området. Hvis der kan opnås tilladelse til udledning til både Hjarbæk Fjord og Lovns Bredning, skal valget af udledningspunkt overvejes i forhold til de økonomiske udgifter og den miljømæssig gevinst som vil være forbundet med at flytte udløbspunktet. Jævnfør ovenstående skal indsat-	

			sen for at fjerne næringsstoffer fra eksempelvis Hjarbæk Fjord afvejes i forhold udgifterne. Etablering af vådområder er en de billigste måder at mindske udledningen kvælstof, og det kan derfor give god mening, at etablere vådområder selvom udledning af renset spildevand fastholdes til samme vandområde. Merudgifterne til at flytte/ændre en udledningen vil i de fleste tilfælde ikke omkostningseffektivt i forhold til investering i vådområder. I undersøgelsen af alternative placeringsmuligheder er Lovns Bredning undersøgt som et alternativt udledningspunkt. Da den konkrete placering af renseanlægget derudover ikke nødvendigvis er afhængig af udledningspunktet, blev der taget beslutning om (KMU, 22-06-2017, sag nr. 2), at undersøge tre konkrete placeringsmuligheder samt udledning til henholdsvis Hjarbæk Fjord og Lovns Bredning. Den foreliggende undersøgelse udelukker ikke, at der kan iværksættes yderligere undersøgelser.	
B. De tre foreslåede placeringer ved Skals og konsekvenser forbundet hermed	1, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 22b, 23, 24, 24b, 26, 27, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 62,	Afsenderne er generelt uforstående overfor, hvorfor disse tre placeringer er undersøgt – bl.a. med henvisning til, at der i den forrige høring var stor modstand mod en bynær placering. Overordnet går kritikken på, at de undersøgte placeringer ligger for bynært, og at der vil være for	Formålet med at undersøge tre alternative placering var modstanden i befolkningen til en placering sydøst for det eksisterende renseanlæg ved Løgstørvej. For de tre undersøgte placeringer, er der foretaget en vurdering af miljøpåvirkninger som følge af etablering og drift. For hver place-	Byrådet er opmærksomme på de rejste problemstillinger, og de vil indgå i den videre beslutningsproces.

	63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 88, 90a, 90b, 91	store konsekvenser forbundet hermed – bl.a. i form af støjgener, lugtgener (både de nære og de luftbårne som følge af vestenvinden), udsigt/den visuelle påvirkning, naturmæssige og rekreative interesser samt trafik. Der er modstand mod alle tre placeringer: - Afsenderne henviser til, at Nederhede med bl.a. Himmerlandsstien, udsigten, dyrelivet og gamle husmandssteder har en stor herligheds- og rekreativ værdi. Ikke kun for indbyggerne på Nederhede, men også de mange brugere. Der henvises til, at Fjordklyngens arbejde med forbedrede muligheder for adgang til fjord og å anerkendes. - Afsenderne henviser til, at erhvervsområdet i Skals ikke er et industriområde og at der er boliger både i erhvervsområdet og omkring. Det ligger desuden tæt ved området med nye udstykninger, og der er en frygt for, at disse bliver usælgelig med et renseanlæg indenfor kort afstand. - Afsenderne henviser til, at et renseanlæg ved Løgstørvej vil blive for dominerende i landskabet og påvirke udsigt fra bl.a. de nye udstykninger.	ring er der på et overordnet niveau redegjort for økonomi og anlægstekniske forhold. Undersøgelsen skal ikke sammenlignes med de miljøvurderinger der skal udarbejdes i forbindelse med planlægningen for en konkret placering. Undersøgelsen skal alene betragtes som et beslutningsgrundlag. En endelig placering skal belyses med en højere detaljeringsgrad, herunder mere konkrete beregninger, i miljørapport og miljøkonsekvensrapport i forbindelse med den konkrete planlægning. Det forudsættes, at et nyt renseanlæg udføres med overdækning af anlægsdele, som potentielt kan give lugtgener (forbehandling, slamtanke o.lign.), samt at der etableres punktudsugning og rensning af den udsugede luft med fx kulfilter. Dermed vil en afstand på 150-200 m til nærmeste beboelse sikre naboer mod lugtgener. Tilsvarende vil fx blæsere skulle etableres i bygninger, så der ikke er støjgener fra disse. Til visualisering af det nye renseanlæg har været forudsat bygningselementer med maksimale nødvendige bygningshøjder. Når den konkrete placering af udpeget og den konkrete dimensionering af anlægget kan igangsættes, vil eventuelle krav fra lokalplanen blive indarbejdet under hensyn til de konkrete omgivelser og synlige vinkler.	

			I lokalplanen for renseanlægget kan der fastlægges detaljerede bestemmelser for anlæggets omfang fx højde og udseende fx materialer. Desuden kan der fastlægges bestemmelser for fx afskærmende beplantning.	
C. Tab af ejendomsværdi og/eller krav om erstatning herfor	1, 22, 23, 24b, 27, 30, 43, 49, 51, 53, 60, 66, 68, 74, 76, 78, 91	Afsenderne mener, at en placering af et renseanlæg på en af de tre undersøgte lokaliteter vil resultere i en forringelse af ejendomsværdien, eller at ejendomme bliver usælgelige generelt i Skals-området. Dette skyldes bl.a. at udsigten vil blive påvirket og/eller at der vil være støj- og lugtgener. Flere afsendere påpeger, at kommunen vil blive søgt om erstatning for tab af ejendomsværdi, bl.a. under henvisning til en højesteretsdom (nr. 66).	Planlægning er som udgangspunkt erstatningsfri regulering jf. planloven. Den vedlagte højesteretsdom omfatter en sag vedrørende udvidelsen af et eksisterende renseanlæg i Thisted. Anlægget udvides på et opfyldt areal på søterritoriet. I sagen har naboer modtaget erstatning, fordi udvidelsen på søterritoriet ikke var forudsigelig, og fordi der ved udvidelsen var påført de pågældende ejere meget betydelige ulemper. Retten vurderede dermed, at der i sagen var helt særlige omstændigheder. Forvaltningen vurderer, at sagen ikke kan sidestilles med etableringen af et nyt renseanlæg i Viborg Kommune. Ejere kan til enhver tid stævne kommunen med krav om erstatning.	Byrådet er opmærksomme på de rejste problemstillinger.
D. Generelle konsekvenser for Skals bysamfund	2, 20, 21, 33, 49, 66, 68, 74, 76, 77, 91	Afsenderne påpeger, at der udover gener for de enkelte borgere også vil være generelle konsekvenser forbundet med en nyt renseanlæg i Skals-området. Især påpeges øget fraflytning samt stagnerende salg af både	En renseanlæg af denne størrelse skal placeres et sted – kunsten er at finde stedet, hvor der er færrest påvirkninger af omgivelser (natur, miljø, mennesker mv), og hvor det samtidig er økonomisk og teknisk muligt.	Byrådet er opmærksomme på de rejste problemstillinger, og de vil indgå i den videre beslutningsproces.

		ubebyggede og beboede ejendomme, som vil medføre konsekvenser for skole, indkøb mv. Der er en generel frygt for afvikling af Skals-området.		
E. Kritik af detaljeringsgrad og manglende objektivitet i sammenligningen af placeringsmuligheder	22, 22b, 23, 24b, 32, 49, 53, 69, 76, 88	Afsenderne kritiserer undersøgelsen af de tre placeringer og udledning til Lovns Bredning for at være for overfladisk og ikke tage tilstrækkelig højde for bl.a. hvordan et renseanlæg med en lav placering vil påvirkes af klimaforandringer i form af øgede regnmængder. Afsenderne kritiserer sammenligning af anlægs- og driftsomkostninger. Afsenderne bemærker, at undersøgelsen er behæftet med fejlkilder – fx at vindpåvirkning ikke indgår i lugtberegninger. Afsenderne kritiserer, at udgangspunktet for undersøgelser har været antallet af beboere i området og ikke antallet af brugere – særligt med henvisning til brugerne af Nederhede.	En endelig placering skal belyses med en højere detaljeringsgrad, herunder mere konkrete beregninger, i miljørapport og miljøkonsekvensrapport i forbindelse med den konkrete planlægning. Fremherskende vindretning indgår normalt i lugtberegninger, således at det beregnede lugtbidrag er større øst for kilden end mod vest. Da den nøjagtige placering af de enkelte lugtkilder og deres bidrag endnu ikke er fastlagt for de tre placeringer, er der brugt en sikker metode i forhold til vurdering af lugtbidraget. Denne metode angiver afstanden til en lugtværdi, under de værst tænkelige forhold. Der regnes altså med den fremherskende vindretning i alle retninger. Angivelsen af lugtværdierne bliver derfor cirkulær. Forvaltningen anerkender, at der er mange brugere af særligt Nederhede, og at dette i et vist omfang bør indgå i beslutningen om en endelig placering. I sammenligningen af områder, bør antallet af beboere dog vægte højere end antallet af brugere, idet påvirkninger af disse sker løbende. Grænseværdier skal overholdes uanset antallet af beboere og brugere.	Byrådet er opmærksomme på de rejste problemstillinger, og de vil indgå i den videre beslutningsproces.

F. Kritik af målet om en nulløsning ift. udledning	28, 32, 35, 37, 45, 48, 56, 63, 64, 68, 76, 86, 90a	Afsenderne foreslår, at der med et nyt renseanlæg kommer til at ske en bedre rensning af spildevandet eller at der bliver et mål om en mindre udledning – uanset om udledningen sker til Hjarbæk Fjord eller Lovns Bredning. De henleder opmærksomheden på at den nuværende indirekte udledning gennem vandløb har en fortyndingseffekt, som foreslås undersøgt nærmere.	Det vil være teknisk muligt at etablere et renseanlæg, der renser bedre end de eksisterende anlæg, og dermed nedsætte den samlede udledning af næringsstoffer. Udgifterne til rensning af spildevand stiger imidlertid, når renseeffektiviteten øges. Udgifter til mere effektiv rensning, skal der ses i forhold til den miljømæssige effekt samt udgifterne til at reducere udledningen ved hjælp af andre indsatser. I vandområdeplanerne er de mest omkostningseffektive indsatser udpeget. Forbedret rensning på renseanlæggene er ikke udpeget som indsats. Da der er tale om udledning til Natura 2000-områder, skal fortyndingseffekt og andre forhold indgå i en habitatkonsekvensvurdering, som skal udarbejdes inden det endelige udløbspunkt og udformning fastlægges.	Byrådet er opmærksomme på afvejningen mellem mere effektiv rensning, økonomi og muligheder for andre indsatser. Disse overvejelser vil indgå i den videre beslutningsproces. Byrådet vil inden der tages endelig beslutning om placering af udløbspunkt og vilkår for indretningen af udløbspunktet udarbejde en habitatkonsekvensvurdering, så det sikres, at den nye udledning ikke påvirker habitatområdet negativt.
G. Samarbejde med gaslageret i Ll. Thorup i forhold til udledning	2, 3, 15, 48, 76, 87, 89	Afsenderne foreslår, at der etableres et samarbejdet med gaslageret i Ll. Thorup om at anvende deres udløbsledning med udledning til Lovns Bredning. Forslaget skal ses i sammenhæng med en placering af et nyt renseanlæg nær ledningen.	Energinet.dk har i 2017 haft en dialog med Energi Viborg Vand om muligheden for samarbejde om rensning eller evt. fortynding af saltvand ved udledning sammen med det rensede spildevand. Højt saltindhold og biologisk spildevandsrensning er vurderet ikke at være en god sammenblanding. Fortynding vurderes ikke at være en brugbar løsning i forhold til at opnå en udledningstilladelse. Energi Viborg Vand er i dialog	Byrådet vil afvente dialogen mellem Energi Viborg Vand og Energinet.dk.

			med Energinet.dk om evt. ubrugte ledninger. Om dette er en løsning, afhænger dels af både Energinet.dk og Energi Viborg Vands ønske til gensidigt samarbejde, dels af udledningsstedet og placering af renseanlæg.	
H. Spildevand betragtes som en ressource	15, 87	Udnyttelse af spildvarme Slam omdannes til metangas, som sendes til byerne som fx varme. Slam til biogasproduktion Vanding	Ved design af et nyt renseanlæg i Skals-området vil der blive lagt vægt på effektiv og sikker spildevandsrensning med samtidig fokus på at minimere miljøbelastningen ved valg af processer, som har lavt forbrug af energi og kemikalier. Det vil også blive vurderet, hvordan spildevand og spildevandsslam fra renseprocesserne bedst muligt udnyttes som ressourcer til energiproduktion og næringsstofferne (især fosfor er en knap ressource) i slammet til jordforbedring. I udgangspunktet vil det ikke være realistisk at etablere produktion af biogas (og dermed produktion af varme og el) på et nyt renseanlæg med en kapacitet på ca. 19.000 personer. I stedet vil det blive overvejet, om overskudsslam fra et nyt renseanlæg med fordel kan transporteres til Bruunshåb Renseanlæg (ved Viborg), hvor rådnetanke og gasmotor har god reservekapacitet. Derved kan produktion af el og varme forøges.	Byrådet ønsker ikke, at spildevand som ressource indgår i den videre planlægning for et renseanlæg.

			Med hensyn til slutanvendelse af slammet påtænkes slammet anvendt som gødning til jordforbedring, hvis slammet har den nødvendige kvalitet. Energi Viborg Vand vurderer løbende, om andre genanvendelsesmuligheder er attraktive, herunder udvinding af fosfor fra slammet. Muligheder for at udnytte overskudsvarme (fx "trække varme" ud af renset spildevand) vil også blive overvejet. I EU arbejdes der på at fastsætte mindstekrav for anvendelse af renset spildevand til markvanding, der har en vis udbredelse i Sydeuropa. Det vurderes p.t. ikke realistisk at basere et nyt renseanlæg på, at større mængder af det rensede spildevand kan genbruges til markvanding eller lignende. For at reducere forbruget af rent vand (vandværksvand) påregnes renset spildevand anvendt til spuling m.m. på renseanlægget.	
I. Konkrete forslag til nye placeringer	Ved motocrossbane (2, 3, 12, 15, 19, 20, 23b, 24, 29, 46, 48, 53, 57, 72, 76, 80, 89, 90a) Deponi/Flensborgs Plantage (2, 3, 4, 5, 6, 12, 13, 15, 19, 20, 24b, 29, 34, 38, 39, 43, 46, 47, 48, 58, 65, 66, 71, 80, 87, 90a) Synergi med og/eller placering ved bio-	I høringssvarene er der flere forslag om alternative placeringer – alle med henvisning til, at de ligger i områder med færre indbyggere/beboere. Afsenderne forslår en anden og mere demokratisk proces, hvor høringssvar anerkendes og alternative placeringer undersøges.	Skals har siden vedtagelsen af Spildevandsplan 2014-2018 været udgangspunktet placeringen af et nyt renseanlæg, fordi byen ligger geografisk fordelagtigt i forhold til mængden af spildevand og afstanden til Hjarbæk Fjord. Ligesom til overvejelser om udledningssted indgår flere parametre i overvejelserne omkring en konkret placering af renseanlæg fx omfanget af naboer, natur- og miljøinteresser, topografi og spildevands-	Byrådet anerkender, at der er foreslået alternative placeringer, og de vil indgå i den videre beslutningsproces.

	gasanlæg ved Nr. Rind (24b, 48, 71, 81, 82, 88) Pumpe til Kattegat (20, 58, 76) Skov syd for Ulbjerg (43) Kistrup (33) Vestlig vigeplads på Løgstørvej nord for Skals (72) Øget centralisering hvor ledig kapacitet i eksisterende rense-anlæg – fx Bruuns-håb – udnyttes.		mængder, transport af urenset og renset spildevand, påvirkninger samt til- og frakørselsforhold. Hvorvidt de foreslåede placeringer er hensigtsmæssige, bør under-søges nærmere ud fra samme metodik og detaljeringsgrad som de tre placeringer ved Skals. Energi Viborg Vand vil gerne have mulighed for at undersøge andre placeringer ud fra teknisk økono-misk optimale betragtninger hvis andre placeringer end Skals er i spil.	